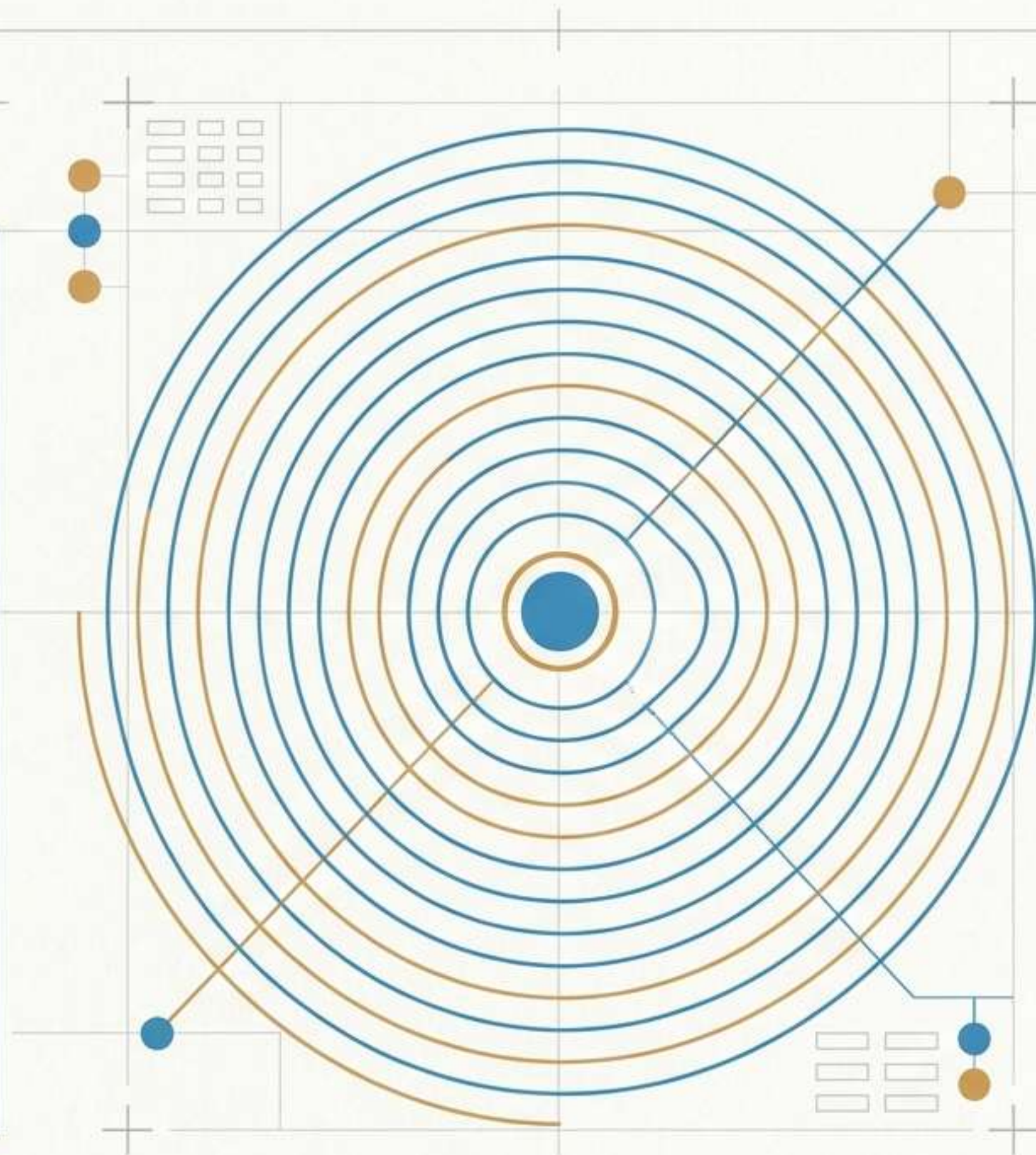

Роль грошей у ринковій економіці

Від теорії нейтральності до механізмів впливу на реальний сектор.

Якісний аналіз

Моделювання середовища. Зіставлення бартерної та монетарної систем. Гроші як базова інфраструктура економіки.

Кількісний аналіз

Моделювання впливу. Дослідження того, як зміна пропозиції грошей (грошової маси) впливає на ВВП, ціни та зайнятість.

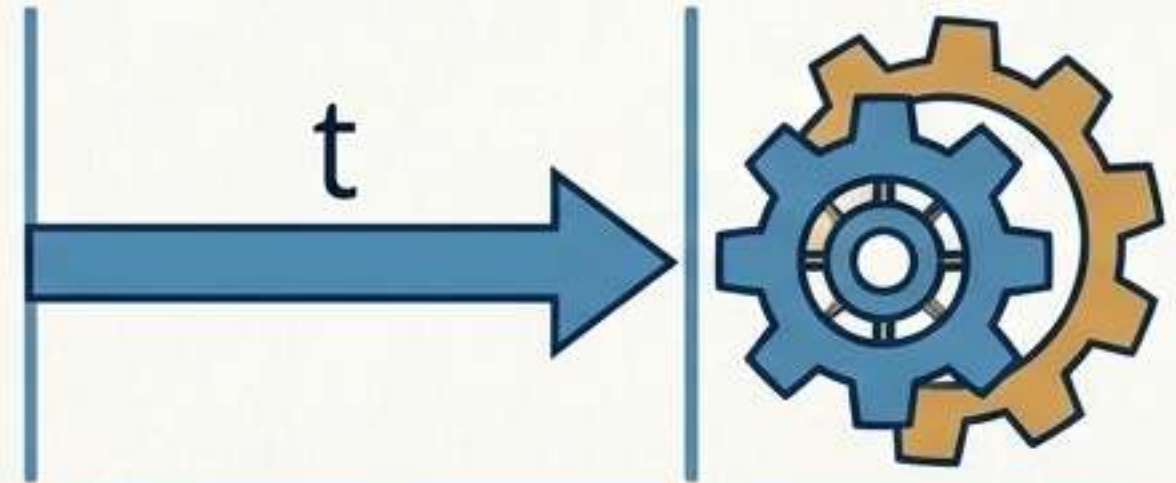
Критерії	Бартерна економіка	Монетарна економіка
Трансакційні витрати	Надзвичайно високі	Мінімізовані, швидкий обмін
Мета виробництва	Фізичне виживання та самозабезпечення	Отримання прибутку та капіталізація
Масштаб ринку	Обмежений локальними потребами	Універсальний, глобальний перелив капіталу
Стимул до прогресу	Низький	Жорстка конкуренція, що стимулює інновації

Класична ілюзія: Нейтральність грошей

Ідея, що зміна кількості грошей змінює лише номінальні ціни, залишаючи реальний обсяг виробництва незмінним.

Реальний рушій: Часовий лаг

Визначальна затримка між зростанням пропозиції грошей та адекватним зростанням цін.

Результат: Саме цей лаг створює «вікно можливостей», коли доходи вже зросли, а ціни ще ні — стимулюючи купівельну спроможність та реальний сектор.

	Кейнсіанці (Активне втручання)	Монетаристи (Системна стабільність)
Короткостроковий вплив	Гроші активно стимулюють виробництво	Вплив є, але штучні «зигзаги» лише дестабілізують ринок
	Обидві школи погоджуються: у довгостроковій перспективі гроші є нейтральними і генерують лише інфляцію.	
Рекомендації для Центробанку	Стабілізаційна антициклічна політика	Правило постійного, рівномірного зростання грошової маси

Трансмісійний механізм: Як грошовий імпульс досягає реального сектору.

1. Канал процентної ставки

Грошова маса $\uparrow \rightarrow$ Ставки $\downarrow \rightarrow$ Кредити
дешевшають $\rightarrow$ Інвестиції та споживання $\uparrow$

2. Канал фінансових активів (q Тобіна)

Грошова маса $\uparrow \rightarrow$ Ціни акцій $\uparrow \rightarrow$ Вартість
капіталу фірм зростає $\rightarrow$ Інвестиції $\uparrow$

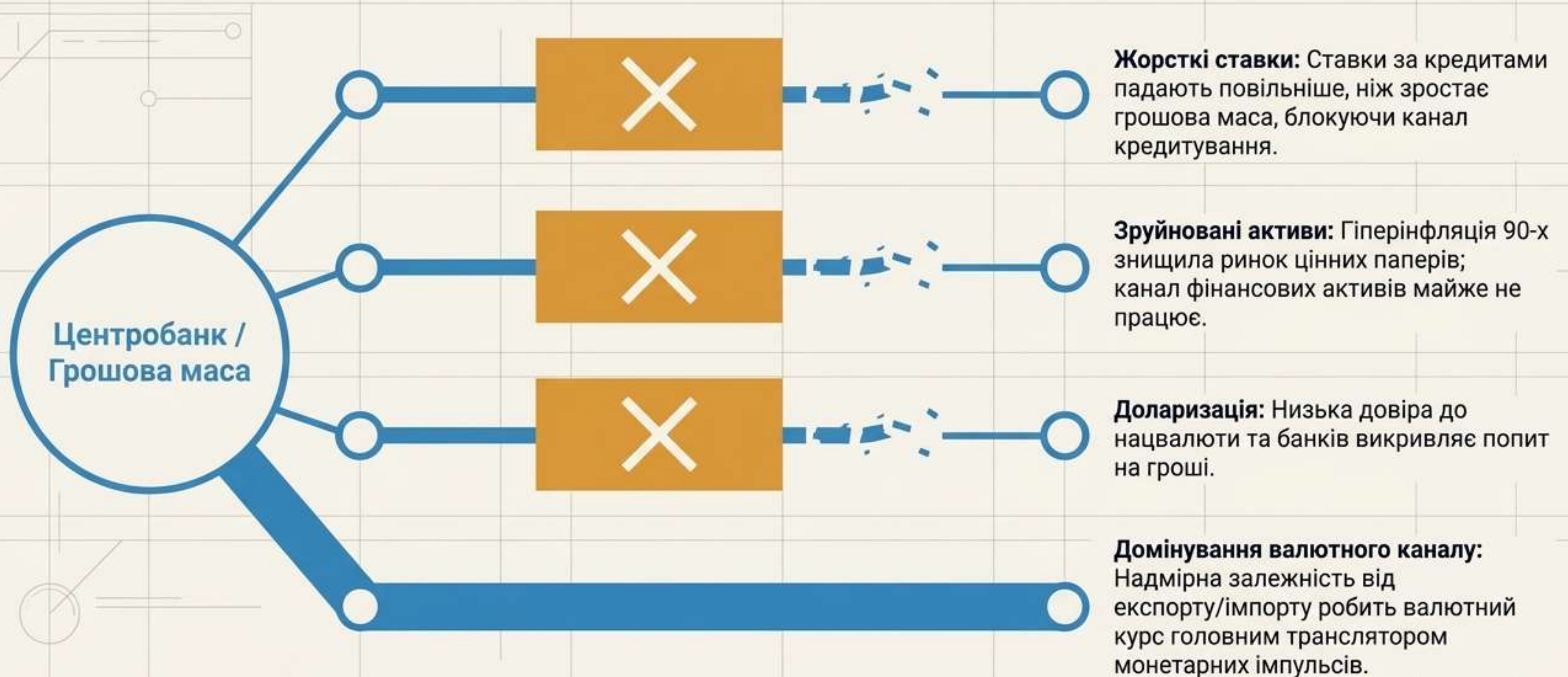
3. Канал кредитування

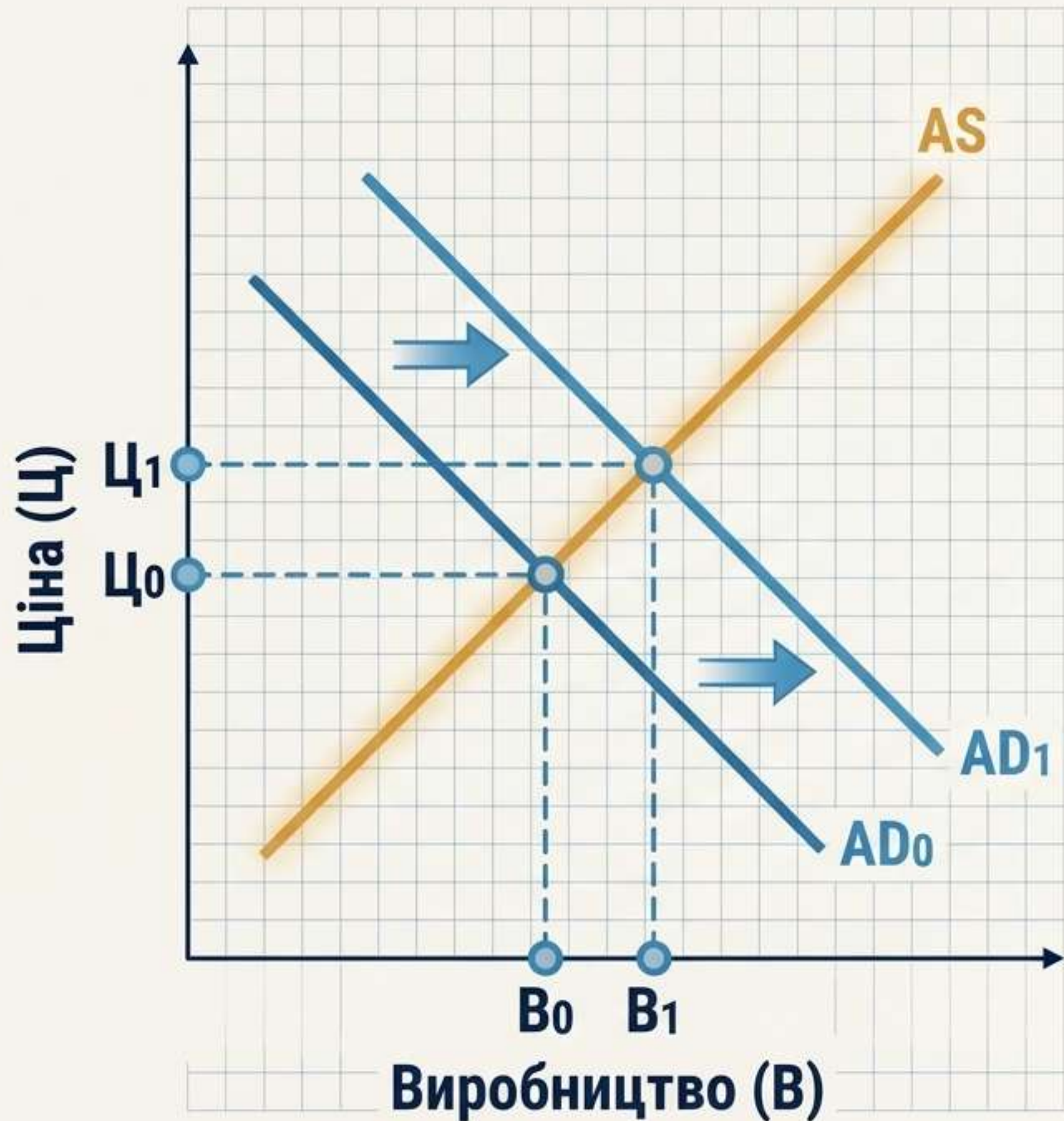
Резерви банків $\uparrow \rightarrow$ Обсяг виданих банківських
позик $\uparrow \rightarrow$ Платоспроможність бізнесу $\uparrow$

4. Канал валютного курсу

Ставки $\downarrow \rightarrow$ Відтік капіталу $\rightarrow$ Девальвація
нацвалюти $\rightarrow$ Експорт стає вигіднішим $\uparrow$

Українські реалії: Деформація механізму

Короткостроковий вплив: Неочікуване зростання грошей

Крок 1

Неочікувана емісія зміщує попит праворуч ($AD_0 \rightarrow AD_1$).

Крок 2

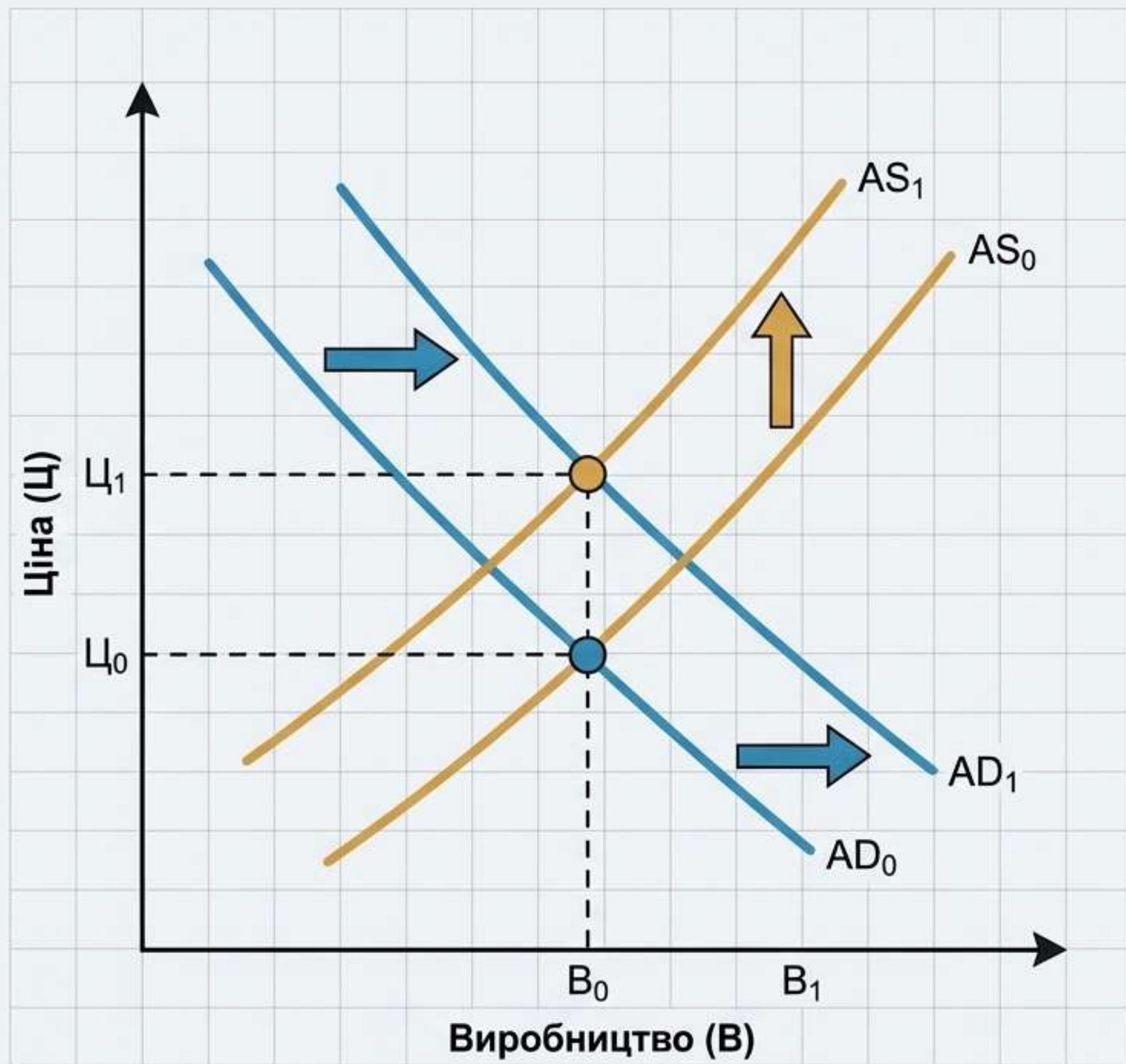
Виникає дефіцит товарів (Надлишок попиту).

Крок 3

Ціни зростають ($Ц_0 \rightarrow Ц_1$).
Фірми помилково вважають, що подорожчав лише їхній товар.

Крок 4

Ілюзія прибутковості стимулює фірми нарощувати реальне виробництво ($B_0 \rightarrow B_1$).
Економіка зростає.

Короткостроковий вплив: Очікуване зростання грошей

Крок 1

Ринок знає про емісію.
Попит зміщується ($AD_0 \rightarrow AD_1$).

Крок 2

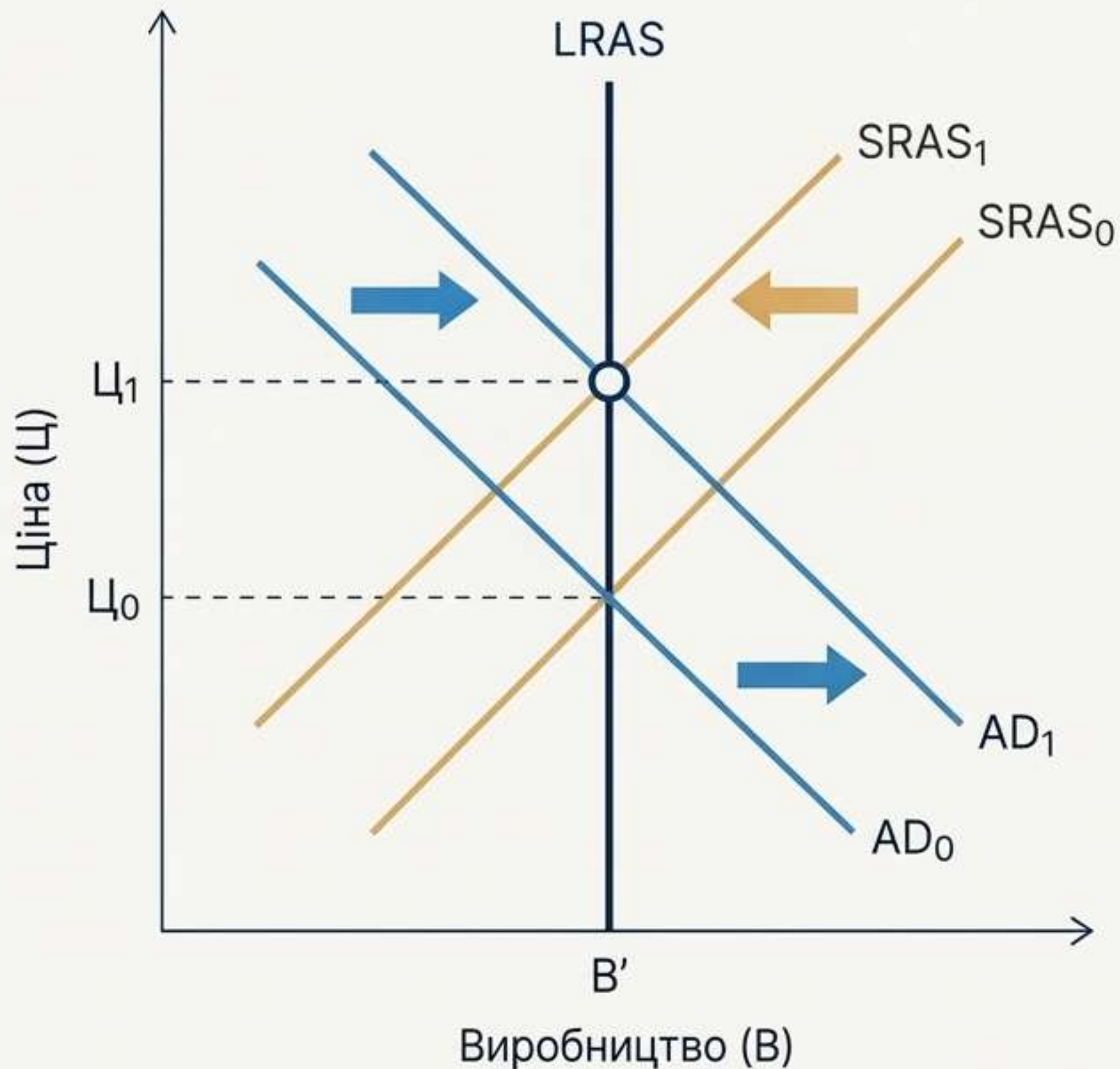
Через інфляційні очікування, фірми негайно підвищують ціни. Пропозиція зміщується ($AS_0 \rightarrow AS_1$).

Крок 3

Загальний рівень цін стрімко зростає ($C_0 \rightarrow C_1$).

Крок 4

Оскільки витрати зросли синхронно з цінами, фірми не мають стимулу розширюватись. Виробництво залишається на місці (B_0). Гроші нейтральні.

Довгостроковий період: Повернення до гравітації

Інформаційна хвиля: З часом фірми усвідомлюють, що зросли абсолютно всі ціни в економіці, а не лише попит на їхню продукцію.

Корекція: Штучні стимули зникають, і сукупна пропозиція повертається до природного рівня (B').

Фінальний результат (LRAS): У довгостроковій перспективі додаткові гроші не створюють додаткових товарів. Вони створюють виключно вищі ціни.

Стабілізаційна політика в дії

Бум (Піднесення): Центробанк обмежує пропозицію грошей, щоб уникнути «перегріву» та інфляції.

Рецесія (Спад): Центробанк збільшує пропозицію грошей, щоб згладити падіння та стимулювати попит.

Головне правило: Спроба стимулювати економіку емісією під час повної зайнятості неминуче призводить до гіперінфляції.

Як середовище (Якісно):

Гроші — це фундаментальна архітектура, що робить можливим поділ праці, капіталізацію та масштабний ринковий прогрес.

Висновок: Подвійна природа грошей

Як інструмент (Кількісно):

Зміна грошової маси — це потужний стимулятор ділової активності на коротких дистанціях, але небезпечний генератор інфляції у довгостроковій перспективі.

Мистецтво монетарної політики — це управління часовим лагом між цими двома станами.